

אורי אורבך

אני קורא אותך לספר

ח"כים מקריאים את בחירותיהם הספרותיות

להגיד מה אנחנו חושבים על העולם, על עצמנו ועל זולתנו באמצעות לשוננו. בחלל הכנסת הדהדו קטעי ספרות ושירה ותורה, והכנסת הביעה את השתתפותה בחגיגות הספר העברי. זבולון אורלב קורא את הרב חיים סבתו, לימור לבנת את לאה גולדברג, דליה איציק וגדעון סער את אלתרמן, מסעוד גנאים קורא את ישראל סגל ומאיר פרוש מספר התודעה. איזה פסיפס מרהיב.

חייכתי מתחת לשפמי. הנה רעיון פשוט וקטן וחביב הופך לנגד עיניי למנהג, מנהג המדינה. הנה תרומונת קטנה לשיפור דימויה של הכנסת, או לפחות לשעה של נחת.

חברי כנסת שוקעים בחיפוש אחר הספר והעמוד שיהלום, שיתאים, שידגיש, שירגש, שיינסח ושיתאר אותם ואת טעמם המשובח. ומי יודע, אולי בעירויות ובכתי ספר, במוסדות ציבור ותרבות וביישובים וקהילות יהפכו את הרעיון הזה למנהג גם אצלם. מדי שנה יעמדו ויקראו עמודים מספרים אהובים בפני הציבור. בתוך כל הרעש וההמולה והדחיסות המאפיינת את חיי הכנסת הצלחנו להמציא ולמצוא לנו דף אחד של הקשבה.

אורי אורבך הוא ח"כ מטעם מפלגת הבית היהודי הביאה לדפוס: סופיה רון-מוריה

היו לי בשנה האחרונה המון רגעים יפים ומשמעותיים, חלקם מרגשים וחלקם מעוררי מחשבה ושופי אדרנלין. חוקים שלי שעברו בקריאה שלישיית, שיחות ראשוניות ומתקדמות על אחדות הציונות הדתית, פגישות עם אנשים מרתקים. אבל אני רוצה לציין אירוע מיוחד ששימח אותי במיוחד דווקא כשהוא התרחש בפעם השנייה.

'הצעה לספר' הוא פרויקט שהצעתי ליו"ר הכנסת ראובן ריבלין מיד עם כניסתי לתפקידי כח"כ. בשבוע הספר - כך הצעתי - חבר כנסת מכל סיעה יקרא בטקס באולם שאגאל קטע מספר עברי אהוב עליו. ריבלין קפץ על המציאה כמוצא שלל רב ופרש עליה את חסותו המכריזת, ובשבוע הספר כבר עמדו כתריסר ח"כים נבחרים וקראו את הבחירות הספרותיות שלהם. הנה בכנסת לא רק צועקים, אלא גם קוראים. אני קורא אותך לספר.

אם בשנה הראשונה התרגשתי, בשנה השנייה ממש שמחתי. כי בשנה הזו חברי הכנסת והשרים כבר עמדו בתור כדי לקרוא את הקטע שלהם. בשנה השנייה, כשהטקס נכנס כבר למסלול ונתקבע, ידעתי שיצרנו מסורת יפה ומוצלחת בכנסת ישראל. פתאום מתגלה לי לנו, חברי הכנסת, עם השם הרע שמוציאים לנו (ולפעמים אנחנו מסייעים לכך בעצמנו), יש גם עולם נוסף. ניתנה לנו הזדמנות

ראובן ריבלין

ירושלים בערפל

ההתערערות המדינית והרצח בבית-חג"י

ישראל יודע מה הפלשתינים רוצים. בעיניהם אין הבדל בין מה שהם מכנים כיבוש 48 לבין מה שהם מכנים כיבוש 67. הם אינם חושבים שגבולות 67 הם כשרים, שמערב ירושלים כשר ורק מזרח ירושלים לא. השמאל מייחס לערבים את ההבחנה הזאת, והדבר אינו נכון. איש ב"י שראל אינו פטרוני של הערבים, וצריכים להבין מהי עמדתם. מי שמבקש שלום אמת חייב גבר לות בטוחים, וחלק נכבד מהצד הפלשתיני אינו מכבד כלל את זכותם של היהודים לחיות בארץ. כל הדברים האלה מביאים אותנו למצב שבו אני חנו נמצאים במשא ומתן בין הפטיש לסדן.

אך יש מקום לאופטימיות. הצלחנו לייצב את הכלכלה. שני מיליון תיירים הגיעו השנה לארץ. אנחנו יודעים שבעולם, גם אם אין מכירים בצדקתנו, מכבדים אותנו בין בקול רם ובין בלב על היותנו דמוקרטיה שלא מתפשרת, שאין לה אח ורע בעולם כולו, שהשכל גובר אצלה גם ברגעים הקשים. אנחנו עם חזק. לפני 62 שנה מצבנו היה קשה בהרבה ממצבנו עתה, ויכולנו לו. אני מאחל לכולנו שנה טובה ומוצלחת, שנה שהאמונה תחזור בה ללב.

ראובן (רובי) ריבלין הוא יו"ר הכנסת הביאה לדפוס: סופיה רון-מוריה

יום רודף יום, ולצערנו היו בשנה החולפת כמה וכמה רגעים חריגים, רגעים של התפרצויות ושל ליבוי יצרים בכנסת תוך שימוש בנושאים בוערים ליצירת הון פוליטי. חלה הקצנה ביחסים בין יהודים וערבים בישראל, באשמת שני הצדדים. אושרו חוקים דוגמת חוק מופז. אך כל אלה מתגמדים לעומת השבוע האחרון, שבו ליווינו את מתינו. הימים האחרונים של השנה שאנחנו נמצאים בעיצומם כי עדיין לא כלתה השנה וק"ל ללותיה, ימים שהביאו לרצח נוראי בבית-חג"י. אם נאמר שכל הפלשתינים אשמים, ניתן בזה פרס לטרור; אולם אם נתעלם מהמשמעות לגבי המשא ומתן, משתמע שדם יהודי מותר.

חוינו השנה רגעים קשים כשחל ערעור במעמדה של ירושלים, ערעור שבא לידי ביטוי דווקא בעת ביקורו של סגן נשיא ארצות הברית בארץ. חלה נסיגה בהתייחסותה של ארצות הברית מאז בחירתו של הנשיא החדש. הציבור בארץ שרוי בחוסר ודאות. כל אחד מדבר בלשון של טקטיקה ולא בלשון של אסטרטגיה. איש אינו יודע מהי התוכנית - אם זו תוכניתו של שר הביטחון, ראש הממשלה לשעבר, תוכנית שנדחתה בזמנו על ידי הערבים, תוכנית המדברת על חלוקת ירושלים. ההנהגה אינה מדברת בכירור, אבל עם

בועז סנג'רו

בית ספר לשוטרים מתעללים

השופטת דליה גנות מחייבת שוטרים לכפזות נאשם-שווא

צילום אילוסטראציה: מילאן 90. לתצלום אין קשר למחנה

בפסק הדין של השופטת גנות? בעוד שברך כלל נטיות השופטים הן לזלזל בטענות חשודים ונאשמים כי החוקרים פעלו כנגדם שלא כחוק; להאמין לדבריהם של אנשי אכיפת החוק העוסקים ב"מלאכת הקודש" (היכן כאן הקדושה?) של "המלחמה בפשיעה"; להניח כי אם הוגש כנגד אדם כתב אישום משמע שהוא כנראה אשם, שהרי החוקרים והתובעים ודאי עשו מלאכתם נאמנה - לא כך נהגה השופטת גנות. במהלך בירור תביעת הניזקין טרחה לדרת לחקר האמת, חקרה את חוקרי המשטרה בהתאם לתפקידה, ביררה את רשלנות הפרקליטות כנדרש, וכת" בה פסק דין אמין, נכון משפטית וצודק מוסרית. מהם הלקחים שאבקש ללמוד מפרשה זו? רא" שית, יש ללמד את פסק הדין בהשתלמויות חוקרים, פרקליטים ושופטים. שופטים בעלי מצפון שיקראו את פסק הדין לא יוכלו להתעלם מהעולה ממנו בפ" סיקוטיהם בעתיד.

שנית, יש לבוא חשבון עם חוקרי המשטרה שפ" שעו. בשונה מהמקובל, לפנינו פסק דין אמין, שבו פשעי השוטרים ומחדלי הפרקליטים אינם מטויחים, אלא הילדים המכוערים נקראים בשמותיהם (השוט" רים וסקר, דסטה, סוויד, ג'ורנו ואפילו המפקח יצחק שטרן). באשר ליסוד הנפשי של חוקרי המשטרה שפשעו מוסיפה השופטת וקובעת: "התנהלות זו של שוטרי משטרת ישראל, לרבות השפלתו הנור" אית והכאתו של התובע, נעשו ככוונה תחילה, בשל רצונם לחלץ מפי התובע הודאה בכל דרך אפשרית, ואף בניגוד לדיון, תוך פגיעה קשה בכבודו כאדם וב" בריאותו".

לצערי, הגיסיון מלמד שבמקרים קודמים שבהם נמתחה ביקורת על חוקרי משטרה שסרחו, לא זו בלבד שהאחראים לא הועמדו לדיון, אלא הם אף קור" דמו. בפסק הדין מופיעה רשימה מפורטת של שמות ופשעים. אלה דבריו המאלפים של השופט המנוח חיים כהן: "אודה כי למקרא ולמשמע הערעור הנוכחי התחלתי לראשונה לפקפק במקצת, שמא הגיע הזמן והמלחמה בפשעי הפושעים צריכה להידחות מפני המלחמה בפשעי שוטרים". האם פסק הדין המאלף של השופטת דליה גנות יזכה להתייחסות הראויה, אשר תאפשר לשופט חיים כהן לנוח בקברו? ●

פרופ' בועז סנג'רו הוא ראש החטיבה למשפט פלילי ולקרימינולוגיה במרכז האקדמי למשפט ולעסקים (רמת-גן) הביאה לדפוס: אורי ישראל פז

פסק הדין של השנה בתחום המשפט הפלילי ניתן לא על ידי בית המשפט העליון, ולא בהליך פלילי. הוא ניתן על ידי שופטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב דליה גנות, שקיבלה תביעת נזיקין של אדם שחוקרי המשטרה פשעו כלפיו, ופסקה לו פיצויים משמעותיים בסך כשני מיליוני שקלים.

אין פלא שפסק הדין המרכזי בתחום המשפט הפלילי ניתן בהליך אזרחי. במשפט הפלילי שלטת הקונספציה של אשמת החשוד. הכול מצהיירים שהם מכירים בחזקת החפות, אך למעשה חוקרי המשטרה מניחים שהחשוד אשם ושתפקידם למצוא ראיות להוכחת אשמתו. הראיה המועדפת היא ההודאה, הן משום שקל וזול להשיגה, הן בשל חוסר מודעות לתופעה של הודאות שווא ושל הר" שעות שווא המבוססות עליהן, הן משום ששופטים רבים עדיין טועים לראותה כ"מלכת הראיות".

רגב שוובר, סטודנט נורמטיבי ביש מזל, נחקר בחשד לאונס קטינה. חוקרי המשטרה לא בחלו בא" מצעים להרשעתו. בין היתר, שיקרו לשופטים אשר התבקשו להאריך את מעצרו. הם טענו שהקטינה זי" התה אותו, שנמצאו בביתו כובע, משקפי שמש וכפ" פות התואמים את התיאור שמסרה הקטינה, ושהיו לו התבטאויות מפלילות. החוקרים סירבו לתחנות אמו של החשוד לבדוק את יומנו לאיתור אליבי, ונמנעו מבדיקת שיחות הטלפון לאיתור מיקומו בזמן האירוע. רק לאחר שבוצעו פעולות אלמנטריות אלו הוכח שמר שוובר שהה בזמן האונס במקום אחר.

בינתיים הוחזק 88 ימים 88 לילות במעצר, שבי" מהלכם הכוהו החוקרים והתעללו בו. כך למשל דרשו ממנו לאונן בפניהם, משום שחשבו שהאנס אינו שופך זרע. נוסף על כך שיקרו והציגו בפניו בדיקה גנטית מפוברקת שלפיה הדנ"א שלו נמצא (כביכול) על גוף הקורבן. בידי ראיה מודעת כה חזקה טומן בחובו, על פי מחקרים, שלוש סכנות, ולכן אסור להשתמש באמצעי חקירה כזה: הוא עלול לגרום לחף מפשע להאמין שעבר עבירה שלא עבר; או להתייאש מה" אפשרות שיאמינו לו ושיזוכה, ולהודות הודאת שווא; או להסתבך בשקרים שיתמכו בהרשעתו.

הפרקליטות מצדה אישרה את פברוק הבדיקה הגנטית (!) ונכשלה כישלון חרוץ בפיקוח על חוקרי המשטרה ובבדיקה רצינית של פירות עבודתם הבי" אושים.

לצערי, מקרים מסוג זה מתרחשים אצלנו לעתים קרובות הרבה יותר משנחש לרובנו לחשוב. מה מיוחד